

Trân trọng kính chuyển đä Quý Vä tham khảo, góp ý và cho phä biä näng räi. Các Đäi Biäu Quốc Häi CSVN (chäm đät làm "NGHä GäT") väi trách nhiäm, bän phän cäa mình và sä tän vọng cäa đät näc häy đäng cäm :

- läi bänh ng phän tä cäng sän nhu nhäc, tham nhäng, bán näc häi dân
- chän đäng ngay đä án khai thác Bäxít
- lên täng tranh đäu trä tä do cho các tù chính trä, tù tôn giáo và dân oan.

Gs Nguyễn Thiá Hián

Thä viät tä Princeton, ngày 27 tháng 5 năm 2009

Kính gäi Quý vä Đäi Biäu Quốc Häi khóa 12 :

Đä có khá nhiäu phän biän thuyät phäc vä kinh tä, nhäng môi träng và an ninh cäa đä án khai thác bäxít ở Tây Nguyên, tôi không có gì bä sung thêm. Tôi män phép cäm bút viät cho Quý vä väi tä cách là mät công dân suy nghĩ và trän trä väi vän män cäa đät näc. Phän län các Quý vä cũng nhä tôi không phäi chuyên gia trong các vän đä kể trên, nhäng väi nhäng tä liäu đäc cung cäp, chúng ta có thä chät läc mät sä sä thät hiän nhiên, gäi chúng bäng tên cäa chúng, säp xäp chúng mät cách có logic đä mäi ngäi có thä có quan đäm riêng cäa mình. Đó là phäng pháp làm viäc khoa häc mà qua träi nghiäm hàng ngày trong công viäc cäa mät nhà toán häc, tôi biät nó không đä dàng. Nhäng đó chính là trách nhiäm mà Nhân dân đã phó thác lên vai cäa Quý vä.

Quan hä Viät Nam-Trung Quốc dài và sâu nhä chính läch sä Viät Nam. Ngäi Viät Nam có phong văn hóa, cách suy nghĩ và äng xä nhiäu phän giäng ngäi Trung Quốc, không ít ngäi Viät Nam có tä tiên đän tä Trung Quốc. Quan hä väi Trung Quốc väa là mät phän häu cä väa là mät nguy cä cho sä tän vọng cäa bän säc Viät Nam. Đây là mät đä kiän läch sä mà ta không nên mät thäi gian bàn xem nó tät hay xä, đáng vui hay đáng buồn, mà dành thäi gian đä suy nghĩ đän hä quä cäa nó. Suy nghĩ nghiêm túc có hä thäng tránh cho ta viäc trong thäi bình läi äng xä tình thänh nhä trong thäi chiän: lúc thì “môi hä răng länh”, lúc läi xua đäi Hoa kiäu mà nhiäu gia đình đã gän bó väi män đät này qua nhiäu thä hä.

Cái tôi muän đä cäp đän trong bäc thä này không phäi là quan hä giäa nhân dân Viät Nam và nhân dân Trung Quốc mà là chính sách “thäc dân mäi” cäa chính quyän Trung Quốc. Cũng nhä các näc Anh, Pháp trong thä kä mäi chín, Mä trong thä kä hai mäi, công nghiäp Trung Quốc trong thä kä hai mät phát triän nhä vũ bão. Hä quä hiän nhiên là Trung Quốc hôm nay, cũng nhä các näc kể trên hôm qua, đäi nhiên liäu, nguyên liäu và thä träng tiêu thä các sän phẩm cäa mình. Nhä trong sách läch sä cho häc sinh phä thông, ta gäi các näc Anh, Pháp cho quân đä chiäm thuäc đäa là chính sách thäc dân cũ, Mä trong thä kä hai mäi và Trung Quốc hôm nay dùng uy thä chính trä và kinh tä đä giành nhiên liäu nguyên liäu và thä träng là chính sách “thäc dân mäi”. Đây cũng là mät đä kiän läch sä mà ta không nên mät thäi gian bàn xem thäc dân cũ, mäi là tät hay xä, gäi tên nhä thä có quá đáng hay không, mà dành thäi gian đä suy nghĩ đän hä quä cäa nó. Hä quä cho các näc bä thäc dân nhä ở châu Phi thì ta biät : tài

nguyên khai thác bả bãi, môi trường tàn phá, kinh tế phát triển lệch do quá phụ thuộc vào việc khai thác tài nguyên kéo theo tham nhũng và bất bình đẳng xã hội nghiêm trọng.

Trung Quốc thực hiện chính sách “thúc dân mới” một cách có hệ thống ở châu Phi, châu Mỹ la tinh và mới mới có nhiên liệu, khoáng sản trong đó có Việt Nam. Trong trường hợp của Việt Nam, như hàng ngàn quốc gia Trung Quốc có thể kéo thêm hàng ngàn người m sau đây : quan hệ hữu cơ với có của văn hoá Trung Quốc với văn hoá Việt Nam trở thành đô thị văn hoá. Đất nước, con người, văn hoá Trung Quốc có nhu cầu để ta cảm phục và học tập. Nhưng nếu ta rập khuôn theo mô hình của họ, đi theo con đường họ đã đi, làm theo cái họ nói thì là cái họ muốn, thì ta chấp nhận phần thiệt thòi, còn bản sắc ta thì tồn vong được bao lâu. Với đường lối văn hoá, giữ gìn bản sắc vô cùng trọng, xin Quý vị lưu ý...

Xin quay lại với đường khai thác bô xít ở Tây Nguyên. Để tuyên bố chung Việt Nam - Trung Quốc năm 2001 khi Tổng bí thư Nông Đức Mạnh sang thăm Trung Quốc và năm 2006 khi Tổng bí thư Hồ Cẩm Đào sang thăm Việt Nam, ta nhận thấy một điều hiển nhiên là Trung Quốc rất quan tâm đến tài nguyên này và muốn ta khai thác bởng được. Trong những trường hợp như vậy, chúng ta cũng thấy việc này có lợi cho họ nhiều hơn cho ta.

Tuy nhiên, suy đoán thôi không đủ. Nghiên cứu kỹ Báo cáo của Chính phủ và các phần liên quan đến bất kỳ quan tâm đến những con số, cá nhân tôi có ý kiến sau đây :

1) Dựa trên chính của với đường là Việt Nam có nguồn tài nguyên bô-xít lớn thì ba thế giới chủ yếu tập trung ở Tây Nguyên. Dựa trên này kéo theo sự quan tâm của các nước công nghiệp đối bô-xít chúng không kéo theo ta phải khai thác bô-xít. Về phía ta, dựa trên trên kéo theo ta có thể là chúng ta có khai thác bô-xít hay không và nếu có, ta có thể là chúng ta đi tìm và qui mô thích hợp.

2) Báo cáo của Chính phủ cho bất kỳ quy hoạch bô-xít được lập trong bất kỳ kinh tế tăng trưởng. Tuy nhiên điều kiện này, kinh tế toàn cầu đi vào khủng hoảng, có nguy cơ kéo dài.

Dựa trên chính về kinh tế vĩ mô không còn đúng nữa, không rõ hiểu quy kinh tế đã được tính toán như thế nào. Trong báo cáo của Chính phủ, phần chức của là phần lớn những năm đầu, vì là lợi ích họ. Ngay cả tính toán giả định ta cũng chưa rõ là số lợi ích họ bao nhiêu năm. Phần lãi sau đó phụ thuộc vào nhu cầu thị trường : giá nhôm tăng trở lại, mà để có nước rửa quặng, nhà nước cần thêm vào đường sắt và chuyên quặng. Nếu cho mới giả thiết sắc xuất 50-50 như cách đi đường của lãnh đạo Than khoáng sản, sắc xuất có lãi sau một số năm lợi ích họ, nhu cầu như là một phần tám, chúng ta tính đến chi phí cho môi trường.

3) Diện tích số đường cho khai thác bô-xít dựa trên là 8,6 % tổng diện Nông là một con số khủng khiếp nếu ta nghĩ đó là 8,6 m² trên diện tích 100 m² nhà của ta.

4) Báo cáo cho bất kỳ khai thác bô-xít không thể tránh khỏi như hàng ngàn người như điều kiện môi trường và có nêu một số giả pháp công nghệ khác phục. Trong các phần liên quan có nêu khó khăn để của ta là khai thác bô-xít ở dưới nguồn một số sông lớn như sông Đàng Nai, chúng ta có tiền lớn trên thế giới. Cá nhân tôi bản khoản như thế hoàn toàn để toán chi phí cho việc bởo về môi trường. Ngay trong những trường hợp như gần họ như Vedan, công nghệ thì đã có, nhưng vì phạm môi trường thì với đường được 30% chi phí. Như vậy phần như hàng ngàn người điều kiện môi trường là

phần ch, phần b o v môi tr ng còn ph thu c vào nhi u gi thi t, có cái ph thu c vào ta (ch n công ngh), có cái không ph thu c vào ta (th i ti t, đ a th), có cái ta ch a tính toán đ n (chi phí), vì v y r t đáng lo.

5) Báo cáo cho bi t đ án có nh h ng t t cho xã h i, c th t o ra hàng ngàn công ăn vi c làm cho nhân dân đ a ph ng. N u so sánh v i m c đ u t hàng t đô-la M, thì có nhi u cách hay h n, an toàn h n, hi u qu kinh t nh n ti n h n, đ t o vài ngàn vi c làm. L u ý con s công ăn vi c làm trong báo cáo t ng đ ng v i con s h dân b di chuy n. Còn vi n c nh xây đ ng trung tâm đ ch v, khách s n, du l ch và gi i trí xung quanh h ch a b n đ, theo tôi, ít có s c thuy t ph c.

Xin nh c i, cũng nh ph n đ ông Quý v, tôi không ph i chuyên gia ngành khai thác khoáng s n, nh ng qua nghiên c u k Báo cáo c a Chính ph và các ph n bi n c a nó, tôi nh n th y trong Quy ho ch chung khai thác bô-xít Tây Nguyên, ph n có h i thì c m ch c, ph n có l i thì mong manh. B i c nh kinh t th gi i r t không thu n l i cho khai thác nguyên li u thô, v y cái gì thúc đ y ta tri n khai khai thác ào t vào th i đi m này.

Khác v i các n c Châu Phi th k m i chín, đ t n c chúng ta là m t qu c gia đ c l p có ch quy n. Quý v, ph n nhi u t u i cha, t u i chú c a tôi, bi t rõ h n tôi : đ c l p ch quy n c a ta không ph i t nhiên mà có. N c ta có m t Qu c h i do nhân dân b u ra, m t Chính ph do Qu c h i ch đ nh, m t Quân đ i ph c tùng Chính ph. Đó là m t thành qu cũng không ph i t nhiên mà có.

Tôi kính mong Quý v b th i gian, nghiên c u t ng t n Báo cáo đ án khai thác bô-xít Tây Nguyên, các ph n bi n khoa h c c a nó, l ng nghe ý ki n c tri và suy nghĩ đ n s t n vong c a đ t n c, đ r i xây đ ng quan đ i m riêng c a Quý v, trình bày nó rõ ràng trong ngh s c a Qu c h i và ch u trách nhi m v nó tr c các c tri. Tôi r t bi t đây là vi c khó, nh ng dù Quý v mu n hay không mu n, nhân dân đã đ t ni m tin lên vai c a Quý v.

GS. TSKH Ngô Bảo Châu

Giáo s toán h c Đ i h c Paris 11, Pháp,

Thành viên c a Institute for Advanced Study, Princeton, M .

Đ a ch hi n t i :

School of Mathematics

Institute for Advanced Study

Einstein Drive

Princeton NJ 08540 U.S.A.